

Fremtidens bedømmelsesformer i gymnasiet - et digitalt dannelsesperspektiv

Marts 2016

Michael Paulsen

Lektor i læringsfilosofi, Aalborg Universitet

Twitter: @ForskermP

www.michaelpaulsen.dk

Agenda

Spørgsmål: Vurderer vi de relevante kompetencer ved vores eksamener? /
Hvilket dannelsessyn virker orienterende?

Perspektiv: Dannelse og bedømmelse i et digitalt samfund

- I. Hvad er muligt og ønskeligt - hvad kan og vil vi med gymnasiet?
- II. Historisk rids: *De tre bølger* - nye vanskeligheder, muligheder og perspektiver
 - A. Eksempel på vanskelighed: forbud og snyd
 - B. Eksempel på mulighed: Nye deltagelses- og vidensformer
 - C. Eksempel på perspektiv: arbejde med netværk
- III. Opsummering: tre grundlæggende bedømmelsesformer - ekkorum, selvvirksomhed og transformering

Undervisning, medier og dannelse

Klafki: Dannelsestænkning = *refleksion over og begrundelser for, hvilken B der ønskes frembragt – "det gode menneske" - i lyset af samfundsmæssige trusler og muligheder herfor*

Biesta: Grunde til undervisning:

- a) Kvalifikation**er (tilegne sig samfundets færdigheder, viden og værdier)
- b) Socialisering** (tilpasning til en eksisterende moralsk og samfundsmæssig orden)
- c) Subjektivifikation** (blive fri til at overskride og lave om på den eksisterende orden)

Dannelse 0: Fragmenteret læring, ingen dybere begrundelse (kun a)

Dannelse 1: Et fast billede af den ønskede Elev *før* undervisningen starter (a + b)

Dannelse 2: Den ønskede Elev fastlægger sig selv *i* undervisningen/samfundet (a + b + c)

Teorien om de tre Bølger

Før Internettet
Det lukkede
undervisningsrum

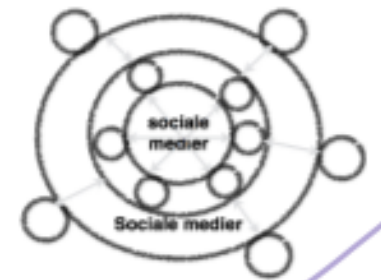

Bølge 1
Det gennemhullede
undervisningsrum

Bølge 2
Det intensiverede
undervisningsrum

Bølge 3
Det kontaktsøgende
undervisningsrum

Vanskeligheder

Muligheder

Perspektiver

Undervisning før Internettet: hybrid af ekkorum og demokratisk samtalerum

	Huslæreren	Skolestuen	Klasseundervisning	Læringsmiljø
Mediematrice	+ Skriften	+ Trykken	+ Elektroniske medier	+ Digitale medier
1. Den sociale koordinat	Kopiering	Overhøring	Deltagelse	Lærings- samarbejde
2. Den spatiotemporale koordinat	Træningsrum	Ekkorum	Selvvirksomhed	Transformering
3. Den saglige koordinat	Øvelses- undervisning	Tavleundervis- ning	Samtaleundervisning	Mediekæder og Multipleksing
4. Den metakommunikative koordinat	Instruktion	Ordre	Opfordring	Refleksions- nitiering
Syn på læring og dannelse	Aktiv efterligning og øvelse	Reaktiv reproduktion og imitation	Aktiv dialog og erfaring	Interaktiv konstruktion og appropriation

Tab. 1. Ændringer i undervisningsfællesskabets form og idealitet.

Ekkorummets i skolestuen

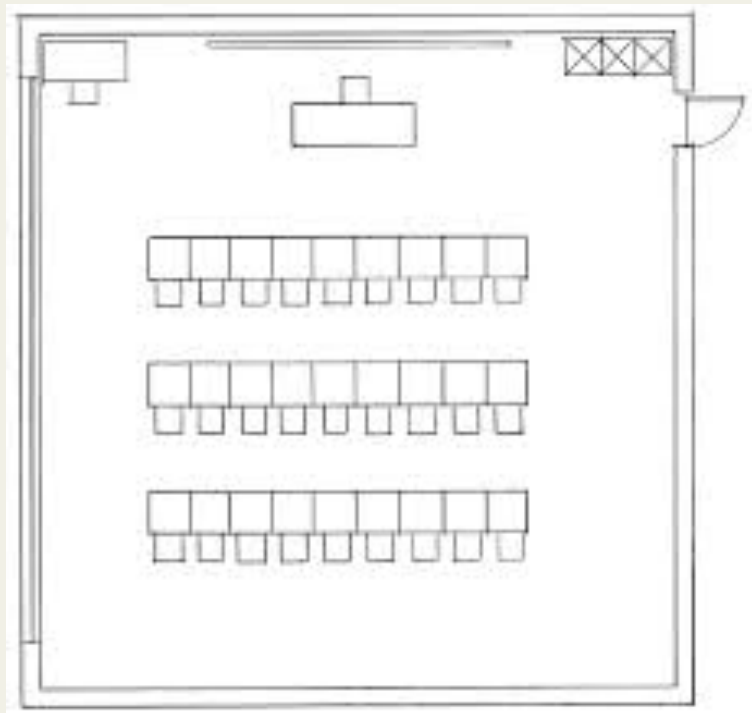
- Lærer forklarer X i dialog med elever
- Lærer skriver X på tavle
- Elever skriver X i hæfter
- (Elever øver sig på X i grupper, holder oplæg om X, opsamling)
- Elever skriver X i aflevering (eksamen)
- Lærer retter aflevering (bedømmer)
- **Feedback sker til sidst, hvor der ikke læres mere**

Klasseundervisningens samtalerum

- Lærer introducerer til *temaet eller problemet X*
- Lærer og elever diskuterer forskellige perspektiver på X
- Elever arbejder i grupper med x *på forskellig vis*, lærer hjælper
- Lærer og elever ”besøger” samfundet, fx Christiansborg i samfundsfag
- Elever holder oplæg om X, lærer styrer respons på oplæg
- Lærer samler op på temaet, i dialog med elever, evt. rapport eller lign.
- => **KLASSEN** er blevet klogere på X – nuanceret, perspektiveret, diskuteret X

To determinanter for dannelse

- Skarpt skel mellem undervisningsfællesskabet og læringsnetværk → chanceulighed og negativ social arv
- Medier: bogen, tavlen og senere også analoge elektroniske medier som båndoptager og film

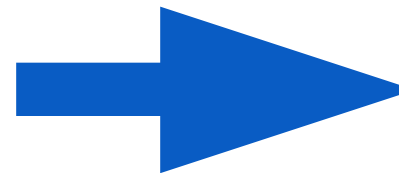
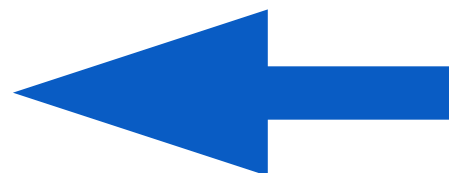
Virkeligheden uden for skolen

Elevens læringsnetværk:
hjemmet, nære venner

Ex på en vanskelighed i det nye mediemiljø: forbud mod at dele information og viden?

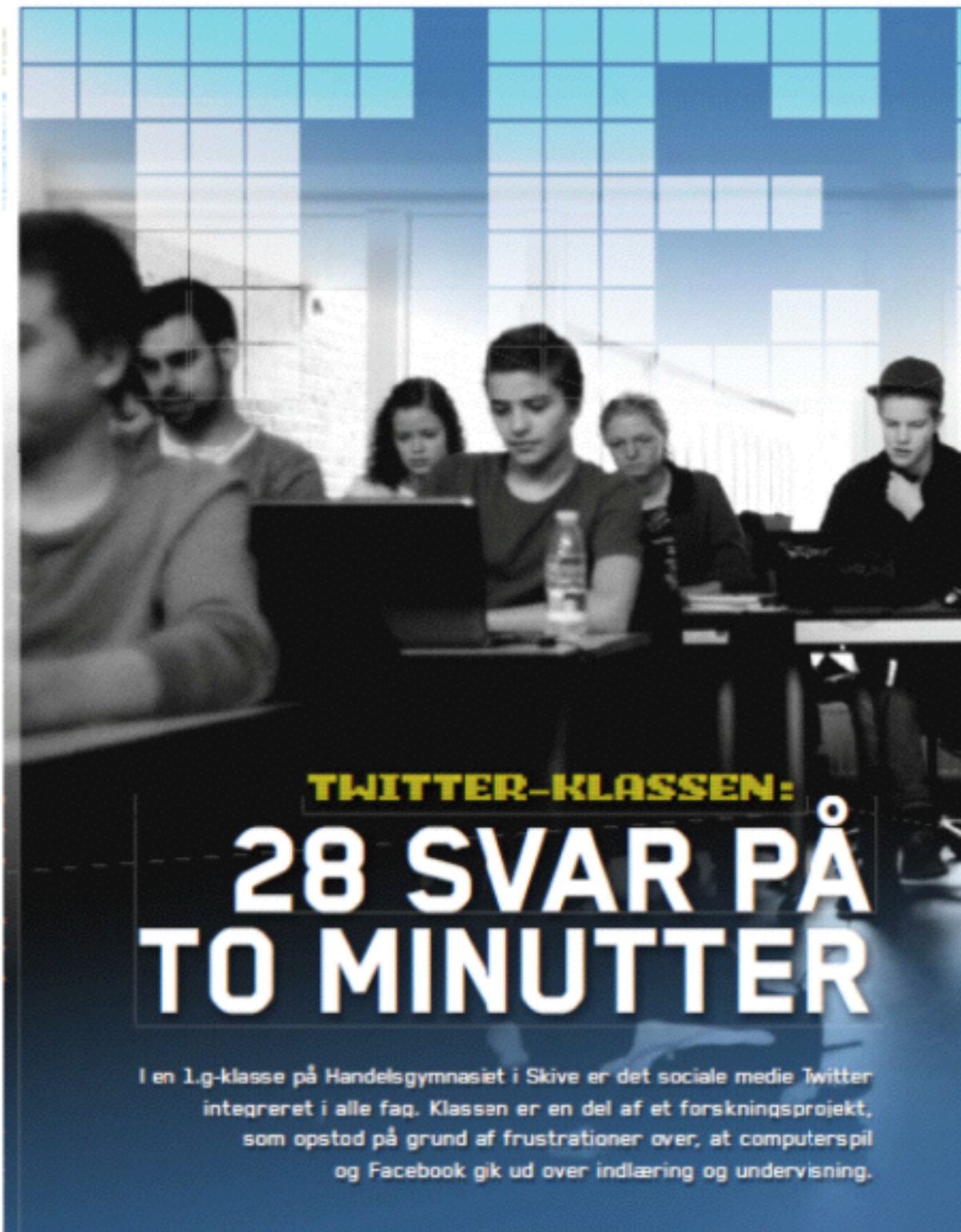
Netværk, hvor
lukket
vidensdeling
(snyd) for at
slippe uden om
faglige krav

Netværk, hvor
lukket
vidensdeling
(usolidarisk) for at
indløse faglige
krav

Ex 1: Nye deltagelsesformer gennem mikroblogging

smee.dk

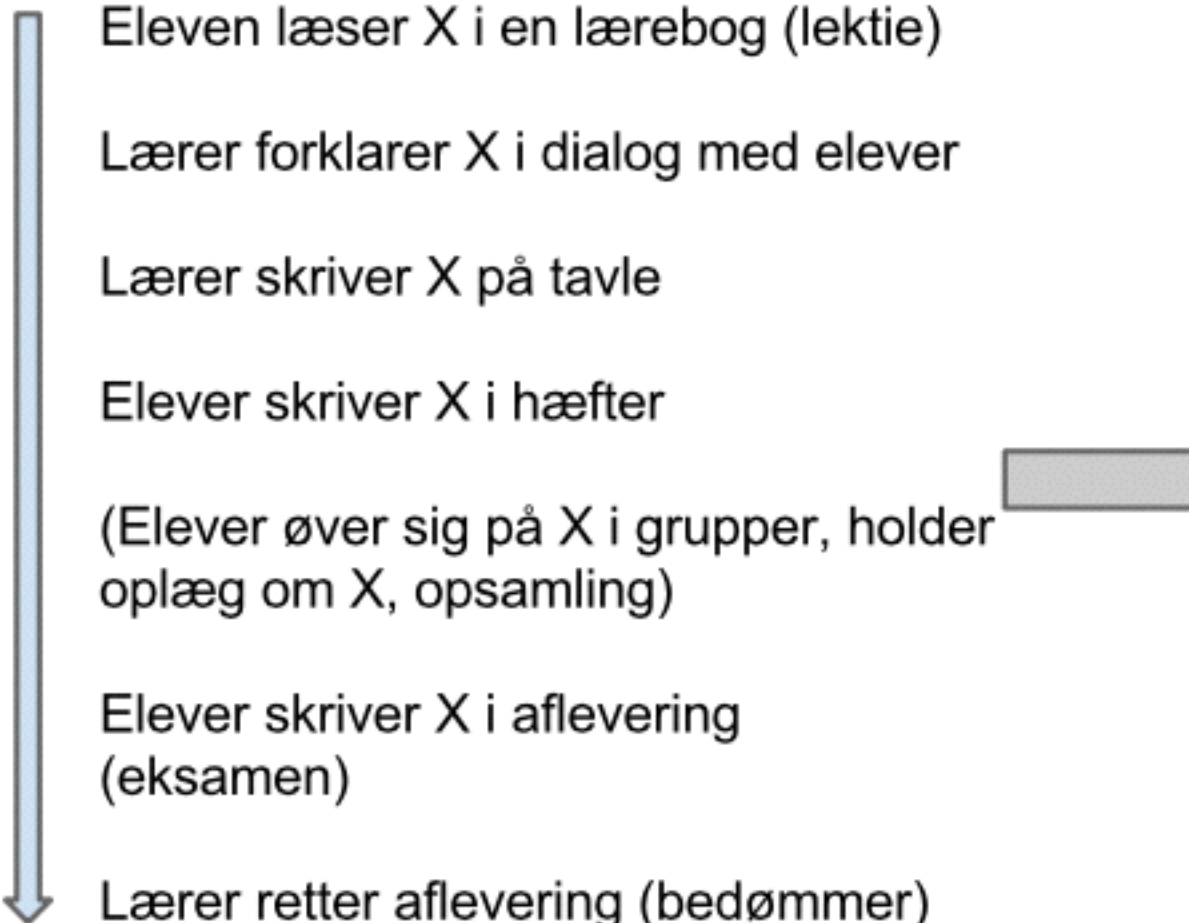
- Alle bliver aktivt bidragende
- Indgangsbillet til mundtligt tilbageholdende
- Brainstorm og input kan deles
- Bidrag kan gemmes
- Link til kilder kan diskuteres
- Bedre hukommelse, når der skrives
- Sproglig formåen trænes
- Opmærksomhed fastholdes

socialemedieriskolen.wordpress.com

Ex 2. Online-dokumenter: feedback og feedforward undervejs i læringsproces

Det gamle ekko-rum

A vertical sequence of learning activities in the old echo room, indicated by a downward-pointing blue arrow on the left. The activities are: Eleven læser X i en lærebog (lektie), Lærer forklarer X i dialog med elever, Lærer skriver X på tavle, Elever skriver X i hæfter, (Elever øver sig på X i grupper, holder oplæg om X, opsamling), Elever skriver X i aflevering (eksamen), and Lærer retter aflevering (bedømmer).

Eleven læser X i en lærebog (lektie)

Lærer forklarer X i dialog med elever

Lærer skriver X på tavle

Elever skriver X i hæfter

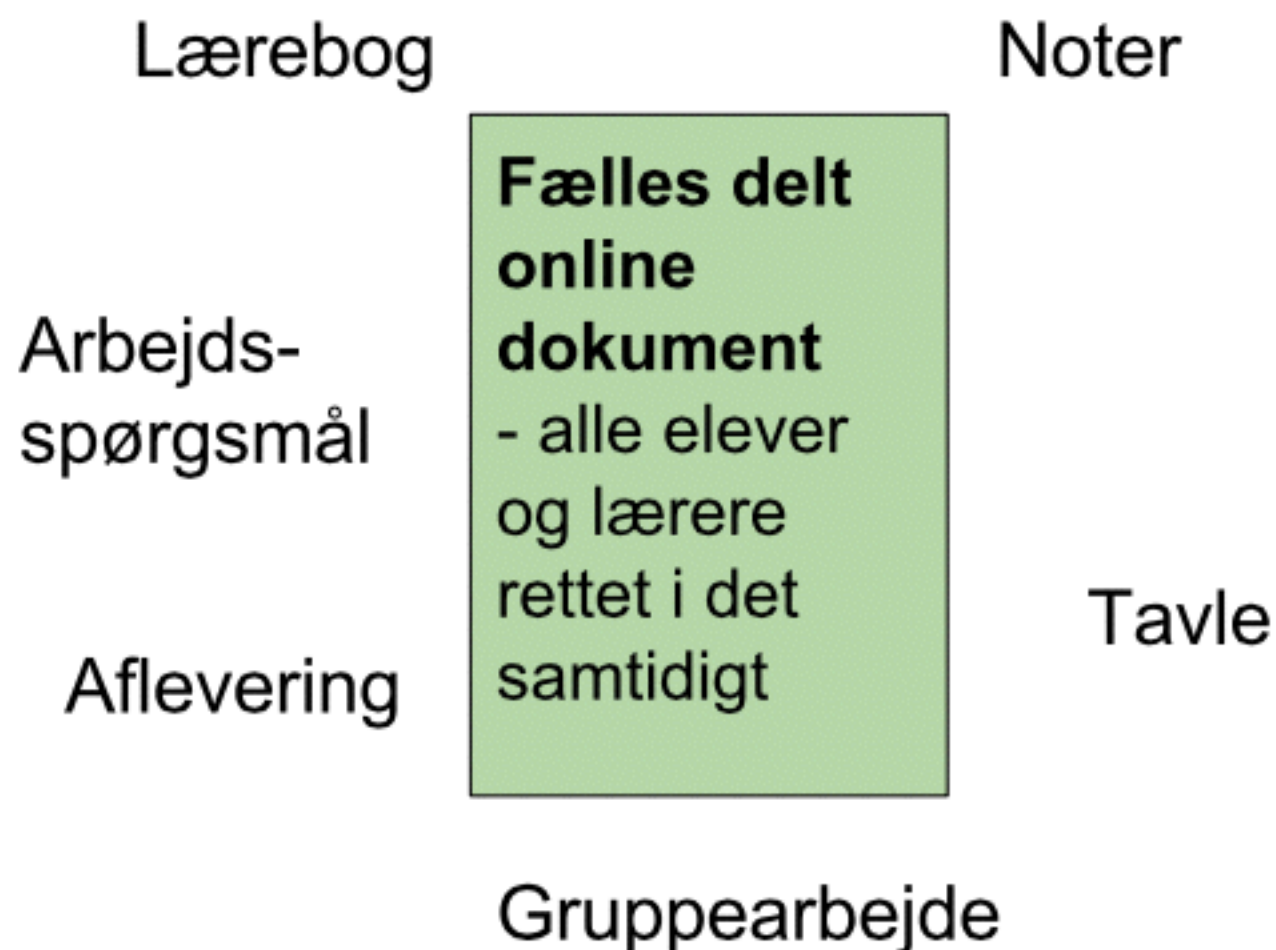
(Elever øver sig på X i grupper, holder oplæg om X, opsamling)

Elever skriver X i aflevering (eksamen)

Lærer retter aflevering (bedømmer)

Feedback sker til sidst, hvor der ikke læres mere

Det nye transformer-rum

A diagram of the new transformer room learning process. A central green box labeled 'Fælles delt online dokument - alle elever og lærere rettet i det samtidigt' is surrounded by learning activities: Lærebog, Noter, Arbejds-spørgsmål, Aflevering, and Gruppearbejde. A 'Tavle' (blackboard) is also indicated on the right.

Lærebog

Noter

Fælles delt online dokument
- alle elever og lærere rettet i det samtidigt

Arbejds-spørgsmål

Aflevering

Gruppearbejde

Tavle

Feedback og feedforward sker i den (kon)tekst, hvor der læres

Digitale dannelsesfelter

Indtryk

Problemer: fx kildekritik

Kompetence: at kunne finde, bearbejde og vurdere information fra nettet på kvalificeret vis

fx: wiki

Udtryk

Problemer: fx opnå feedback

Kompetence: at kunne udtrykke sig fagligt kompetent via nye digitale medier

fx: podcast

Refleksivitet

Problemer: fx: opmærksomhed

Kompetence: at kunne reflektere over, hvordan medierne kan bruges godt og med omtanke

fx: multitasking-test

Deltagelse

Problemer: fx demokrati

Kompetence: at kunne deltage lærende og fagligt bidragende i undervisningen og samfundet via de nye medier

fx: mikroblogging

Lærereens dannende rolle: bibringe andetheder

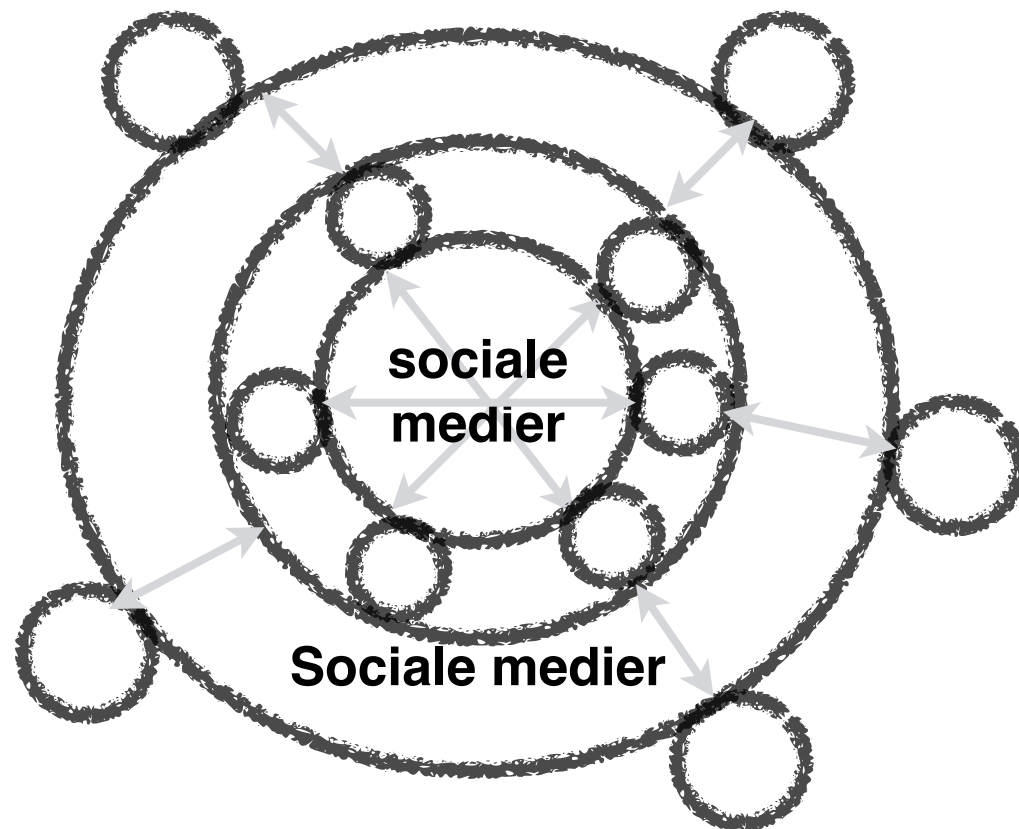
Undervisningsfællesskab Læringsnetværk

Grunde til at kultivere “ind og ud” relationer:

A) Bryde ekkorummet -
udvidet perspektiv -
andetheder

B) Bryde negativ social arv -
hjælpe især de fagligt svage
elever med at opbygge
læringsnetværk

C) Virkelighedsdannende
undervisning

- Relation 1: <- information
- Relation 2: -> formidling
- Relation 3: <-> interaktion

Eksempler

- Forfatteren
- Tv-programmet (#sikkeenfest)
- Større skriftlig opgave
- Kildekritisk søgning
- Virtuel lektiecafe
- Venskabsklasser
- Virksomhedsbesøg
- Politikerne
- Onlinespil
- ...

Gruppen "den tredje bølge" på Facebook

Tweets med lyrikeren:

Matthias Sundroos: Spørgsmål: I digtet Korsør, hvad symboliserer det røde rum

Kasper Anthoni: Det røde rum skal læses i overført betydning. Varme, omsorg, tryghed

Frederik Thomsen: Hentyder du til en tidligere kæreste, er den skrevet efter en virkelig hændelse?

Kasper Anthoni: Digtet er skrevet på baggrund af en virkelig hændelse, et rigtig møde - men ikke med en kæreste

Elev om online-debat med to politikere:

"Det var virkelig fedt, anderledes, spændende og egentlig meget fagligt motiverende at være i direkte kontakt med to politikere"

Almen dannelse (Klafki)

Digital dannelse

1. Elever skal ikke blot *tilpasses* til eksisterende samfund, men hjælpes til at kunne og ville *forbedre* samfundet

1. Eleverne skal ikke blot lære digitale færdigheder, men dannes til at kunne og ville forbedre det digitale samfund (=> dannelse = kollektiv handlekraft)

2. Evnerne selvbestemmelse, medbestemmelse og solidaritetsevne skal kultiveres (myndighed)

2. Eleverne skal hjælpes til at blive selvbestemmende, medbestemmende og solidariske ift. medievalg og -brug og den samlede situation de er en del af (kvalificering)

3. Alle skal tilbydes chancen for dannelse - og chanceulighed bør bekæmpes.

3. Eleverne skal hjælpes til at deltage, opbygge gode læringsnetværk og udvide horisonten via digitale medier (dannelsespersoner, flerstemmigt klasserum)

4. Elever skal lære at tænke og handle alment gennem arbejde med epokale nøgleproblemer - fred, miljø, medier..

4. Eleverne skal arbejde med medierne som epokalt nøgleproblem og herved forme en mediekritisk bevidsthed

5. Der bør ske en så alsidig udvikling af menneskets evner og interesser som mulig.

5. Eleverne skal lære at arbejde med medier på mange måder i relation til forskellige dele af Internettet - komme vidt omkring, mange udtryksformer og ny vidensdeling

6. Den almene dannelse skal *indbefatte* instrumentelle færdigheder og dyder, i arbejdet med gode formål.

6. Eleverne skal *som en del af* arbejdet med at blive digitalt dannede lære at lave en wiki, lære at multiplekse, lære at koncentrere sig osv.

Digital dannelse og eksamensformer

	De gamle boglige eksamensformer	Alment dannende eksamensformer	Digitalt dannende eksamensformer
	Ekkorummet	Projektrummet	Transformerrummet
Hvad bedømmes?	Resultatet - hvad man på baggrund af læring kan præstere i fx en test	Vægt på åndelige processer, fx vellykket kommunikation i undervisningen, udvikling af kritik	Evnen til at finde, forædle, omdanne, udvikle, opbygge, kvalificere, vurdere og innovere på udtryk
Hvilken slags personlighed lægges der vægt på?	Individualistisk og konkurrenceorienteret. Favoriserer de elever, der allerede har gode læringsnetværk	Løsning af fælles opgaver inden for en gruppe - det som bedømmes er, hvor godt man bidrager til den fælles løsning, fx evner at forklare andre noget, giver konstruktiv kritik	Netværksorienteret - det som bedømmes er, hvor godt man udvikler og bruger netværk og netværksressourcer til at skabe noget godt - eleven bliver en bedømmer af andethed
Hvornår bedømmes?	Slutafgørelse - afregning efter gennemført læreproces	Bedømmelse = hjælp i læreprocessen - dyrke evnen til selv vurdering	Bedømmelse = løbende, hjælp til transformation
Målet med bedømmelse	Selektion, straf/belønning	Opbygge elevens evne til at lære	Opbygge elevens evne til og mulighed for at lære i det digitale mediemiljø

Enig - uenig ? !

